

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši posebejke in dneve po praznikih, ser veča po peti prejemni za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na doma za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na doma se računa 10 kraja. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po peti prejemni za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četir stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopiši naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

O naših ljudskih učiteljih.

Z Notranjskega, 18. dec. [Izv. dop.]

Srce more zaboleti človeka, ko vidi, kako naše narodno učiteljstvo, ki bi moralo biti ne samo prva in glavna podpora omikajočemu se narodu, nego celo prvi in najvažnejši faktor v občnem vsestranskem delovanju za narodno kulturo, od dné do dné huje — propada. Nikjer med slovanskimi učitelji nij opazovati prave moške zavednosti, nikjer glasne goreče želje po napredku in naobraženosti, nikjer prave očitne delavnosti, nikjer tistega plemenitega navdušenja za svoj stan in poklic, ki človeku tudi v mnogih zopernostih in britkostih vsakdanjega življenja daje moč, pogum in veselje do dela. Po petih slovenskih kronovinah razdeljeni narodni učitelji se tako malo brigajo drug za drugega, kakor bi ne imeli odgojevati enega slovenskega naroda, nego pet po geografski legi i zgodovini, po jeziku in omiki različnih narodov. Naši učitelji nemajo nobenega duševnega središča, nobenega osrednjega glasila, v katerem bi svoje misli čistili, svoje pedagoške nazore razglašali, svoje izkušnje javili, drug drugega z dobrimi sveti podpirali in po katerem bi, dasiravno politično ločeni, vendar med soboj ostali v duševni zvezi kot sinovi enega naroda, ki je izročil v njihove roke svojo nežno mladino in ž njo svojo bodočo srečo i nesrečo. Lapanje-tov „Slov. učitelj“, po zdravih načelih uredovan, je to nalogo vsaj deloma izpolnoval — je izpolnoval, pravim, kajti v zadnji številki nanašanja, da ne bode več izhajal, ne morda zaradi pomanjkanja materialne podpore, ne! Saj se čuje, da je imel blizu 500 naročnikov in s temi bi list za silo lahko prebil. List se je moral, kakor sam pravi, zato ustaviti, ker glavni urednik ne stanuje v kraji, kjer

je „Učitelj“ izhajal. Ali nij to velik testimonium paupertatis za slovenske učitelje? Od enega človeka tedaj je bil časopis odvisen in ker mu je ta pomoč odtegnil, je moral — umreti!

Saj imamo v Ljubljani „Učiteljskega tovariša“! mi bode kdo ugovarjal. Da, imamo ga, prijatelj! Toda vprašam te, ali more biti glasilo slovenskim učiteljem list, ki še zvezo mežnarjenja in orgljanja z učiteljstvom zagovarja? G. Močnik je vsega spoštovanja vreden mož, osobi njegovi nihče nič reči ne more, a načela, po katerih „Tovariša“ ureduje, so taka, da pač ugajajo duhovščini, nikakor pa ne naprednij, razumnim učiteljem, ki za tega delj z njegovim listom nič opraviti ne morejo imeti.

Pojdimo dalje! Meseca septembra 1872 je bil v Ljubljani med velikim hrupom in vrišem občni shod slovenskih učiteljev. Dasiravno so takrat učitelji iz nepremišljenega hiperpatriotizma čez ojnice stopali in deloma nepraktične resolucije sklepali, vendar se je na tem shodu tudi marsikatera dobra in zdrava misel slišala, ki je človeku nadejo vzbujala, da bodo slovenski učitelji vrlo napredovali. Prav na tem shodu se je osnovalo „Slovensko učiteljsko društvo za vse slovenske dežele“. In kaj je zdaj s tem društvom? 15 mesecev je uže od tega časa minulo, pa o njegovem delovanju še noben človek nič nij čul. Živelo je menda samo — 1 dan, tisti dan, ko se je osnovalo; to društvo še dan denes med žive šteti, bi bilo menda problematično. Če še živi, se je morda kar na tihoma spremeniło v skrivno framasonsko družbo, ki po „prostomavtarskih“ načelih dela za srečo in blagost slovenskih učiteljev. Osnovala se je dalje takrat „Narodna šola“, tudi z večjim ropotom, nego vspehom. Pa „Narodna

šola“ je vsaj nekaj storila, akoprem se tudi pri tem prepotrebem društvu krvavo pogreša prave, žive organizatorične moči. Tako n. pr. mi nij znano, da bi se bila na Štajerskem, kjer je vendar mnogo slovenskih učiteljev, sploh kje oživati poskušala. Iz kratka: Mej slovenskimi narodnimi učitelji posebno na Kranjskem, se more letošnje leto na vsej liniji konstatirati splošnja letargija in nedelavnost. (Konec prih.)

Iz deželnih zborov.

Štajerski deželni zbor.

[Izv. dop.]

(8. seja 15. dec.) K denašnji seji sta prišla tudi knezoškofa graški in mariborski. Grof Kotulinsky poroča v imenu finančnega odbora o peticiji društva za olepšanje graškega mesta glede spomenika nadvojvode Ivana.

Po prostovoljnih doneskkih znaša fond za ta spominek 24.364 gl., a stroški so narastli na 32.430 gl. Ker deželni fond zdaj še nij nobenega zneska dal za spominek, predloži finančni odbor, da se privoli 8000 gl. iz deželnega fonda in sicer 4000 gl. precej, 4000 gl. pa po dogotavljenji spomenika. Predlog je bil enoglasno sprejet.

Za štajerski fond zemljiščne odveze se dovoljuje za l. 1874 iz deželnega fonda 617.526 gold.; celi proračun za fond zemljiščne odveze znaša za l. 1874 1,622.165 gl.

Občini Auersbach privoljuje se, da sme pristojbino 10 gl. pobirati od onih, ki žele domovinsko pravo v tej občini pridobiti. Nekaterim občinskim in okrajnim zastopom se dovoljuje višje priklade naložiti.

Dozdanja občina Mozirje je prosila, da se loči v dve občini: trg Mozirje, ki

Listek.

Narodne stvari: priče, navade, stare vere.

0 pticalh životinjah.

(Razglašá jih M. Valjavec.)

(Konec.)

Zajec je nesrečna zver i kad on zide pred človeka, onda je človek nesrečen i iz njegovega dela ne bu nič, neg je bole. da se nazad povrne, kojega zajec na putu preteče, to je kad zajec dojde pred njega i prek puta na drugu stran pretrči. — Kad se človek zestane zajcem v jutro, mora biti on den nesrečen, metemtoga ni jako ali ipak dosta jako. Ako ide na sud pak ako ga zajec preteče, to vre na prvo zna da bu on v reštu i da bu on kaštigu trpel a ne on

koga on tuži. Ako ide snoboke pak ako ga ga zajec preteče, to ne bu dobil puce, ali ako ju dobi, ne bu nigdar dobro ž njom živel. —

Išel je na sejnem jem put jeden lončar v Križevce i neje nigdo bil ž njim na koli, neg on sam i njegov foringaš. Na jem put došel je pred njega zajec i pretekol ga je pred koli. On je to dobro znal, da je to nesreča ako zajec njega preteče pak je rekel svojemu dečku: ja se ne bum vračal neg bum pazil i poleko bum išel i bum pazil jeli to prava istina ali ne. On je pazil jako i poleko še vozil i skoro da je išel več peške neg li se vozil. Došel je vre blizu mesta gde je bil sejnem. Na jem put mu se je kolo potrló i on se prehitil i dosta mu se lonce potere i ne je mogel niti z mesta genati s koli. On je vezda moral lonce nositi na sejnem, ali siromaški lončar ne je tržil niti jednoga feneka. Vezda

si lončar zdehne i reče: nigdar za nigdar ni jedna boža duša naj nejde nikam, ako ga zajec preteče na onom putu, neg naj se povrne dimov. To se je bilo na Tkalcu, to je, lončar je bil iz sela Tkalca i išel je na sejnem kroz Mihalce. —

Išel je jem put jeden remenar na sejnem vu Ludbreg na svetu nedelju (= angeljska nedelja) i zval se je Pršlin iz Križevce, pak ga je zajec pretekol na putu. On je to dobro znal, da zajec znamenuje nesreču pak je rekel svojemu pajdašu: čuješ ti, ne bu dobro budemo nesrečni, bumo se vrnali. Na to mu pajdaš reče: pak bi se vezda vrnali dimov poleg zajca, gda je naj jakši sejnem? ne bumo se vrnali, neg mi idemo samo na sejnem, naj ide zajec kam oče. Opomene foringaša da naj jako pazi denes i jutra, da ne bi koga pogazil i da ne bi prehitil. On je pazil jako i tam su došli srečno. Ali kad

obsega katastralne soseske Mozirje in pa v mozirsko okolico, ki obsega katastralne soseske, Lifaj, Loke, Sv. Mihel, Sv. Radegunda, Lepa njiva in Brezje. Ločitev je brez vsake debate privoljena.

Prihodnja seja je 17. decembra in pride na dnevni red med drugim postava, da bode odslej na realkah francoski jezik obligatni med angleškim in slovenskim pa da stariši učencev imajo pravico odločevati, katerega naj se uči. Predlog je stavljen od vlade po nasvetu Wretschkovem, ki je že lani s tem predlogom silil v zbornico, deželni glavar ga pa nij dal na debato.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. decembra.

V češkem narodnem taborju postaje notranja borba med „starimi“ pasivnimi uporci in med „mladimi“ od dne do dne ostrejša.

Praška „Politik“ govori o nameravanji nemških poslancev v češkem zboru, zopet nove nemške volilne okraje ustvarjati, in slovansko prebivalstvo še bolj prikrajšati nego je že, da naj bi rajši na to mislili, da bi v očigled stvari, ki se z železno logiko v Evropi pripravljajo, narodnemu boju želo nespravljivosti in sovraštva odvzeli, namestu da ga poostrujejo.

Ogerska zbornica je v glavnih točkah budget za leto 1874 sprejela. — Lonyay-evi privrženiki so iz Deakovega kluba izstopili z izjavo, da Szlavy-jevega ministerstva nečejo podpirati.

Vnanje države.

Srbska vlada je predložila skupščini v Kragujevcu odpravljenje telesne kazni.

Na **Francoskem** so bili pri dopolnilnih volitvah republikanci v narodno zbornico voljeni. Najznamenitejša je zmaga republikancev v finisterskem departementu, najskrajnejšem kotu dozdej popolno katoliško-legitimistične Bretagne. V vrstah versailleske desnice je to strašan hrup naredilo, in monarhisti, ki bodo pri prihodnjih volitvah gotovo splošni glasovalni pravici podleгли, bi to pravico radi za vsako ceno odstranili. A to je za te „rešitelje družbe“ najtežji nalog, kajti po petindvajsetletni praksi se je ta pravica globoko urasla v javno zavest.

Italijanski minister za javna dela je v poslanski zbornici konstatiral, da se je začelo obravnavati, kako bi se občevanje med Italijo in Nemčijo zljajšalo; minister se nadeja, da bodo vse težave kmalu odstranjene, in da se bodo nameravane železnice še to leto začele delati.

Na **Angleškem** se je v nedeljo v vseh katoliških cerkvah brala papeževa enciklika; ob enem se je preklicalo, da bi dogma nezmotljivosti ne bila za Angleško veljavna, kar se je bilo prej enkrat po časnikih objavilo.

Predsednik **švicarske** republike je papeževemu nunciju monsignoru Agnozziju poslal list, v katerem mu udvorljivo daje razumeti, naj iz Švice gre. „Journal de Geneve“ k temu pravi: „Ker je rimska pisarna s švicarskim ljudstvom in njegovo vlado po vsi moči iskala prepira, in se drznila s svetilnico syllabusa presojevati principe naše republikanske politike, s tem, da je pridigovala nepokorščino proti postavam in se končno naravnost in siloma utikala v naše notranje zadeve, za to je odločno ravnanje zaveznege sveta opravičeno, in cela Švica — razen slabe manjšine — mu bo popolno pritrjevala.“

Dopisi.

Iz Maribora 16. dec. [Izv. dop.]

(Občinske zadeve.) Dva za narodno naše življenje važna prigodka imamo zabilježiti: popolni propad zloglasnega Sorschagga, bivšega župana na Črešnovci, in preseljenje nemškutarskega poslanca Seidla iz Kamce. Tedaj dva kmetska strahuna sta pala skoro ob istem času. — Kdor pozna razvijanje slovenske narodnosti v mariborskem okraji, ta vé, kaj sta nam imenovana dva človeka zaprek in nezgod delala. Sorschagg je še precej mlad človek, nekoliko v mariborskih nemških šolah izučen, nekoliko pa pri vojakih in žandarjih izšolan. Strasten z mladega, precej osornega značaja in silovit v vsem svojem dejanji, bolj muhast in prebrisan, kakor pa izobražen in olikan, bil je in ostane pravi prototyp ali vzgled razbeljenega nemčurja. „Novoveška zgodba“ je po Slovenskem dovolj znana, znano pa tudi, kakó se je S. pri vseh dosedanjih volitvah obnašal. Tudi pri zadnjih volitvah v državni zbor nij zatajil svoje proti Slovincem nasršene navade. Mirno postopanje slovenskih volilcev z ene strani, skrb nemškutarskih, ki so se za Seidlna bali, z druge strani, to je to volitev delalo jako mirno in redno. Ali Sorschagga je srbelo v prstih in laktih; na enkrat se je med volitvijo zadr: „češ, da se od slovenskega kandidata tu v sobani agitira!“ — Kakor da so volilci prišli roženkranec molit! — In kmalu bi bil Sorschagg svojo rogozorno naturo pokazal. — Tudi je znano, kakó se je po svoji volitvi za volil-

nega moža župniku makolskemu, vrlemu in poštovanemu rodoljubu, pismeno rogal. A sedaj se je zgrudil v politično jamo, katero je že predolgo časa drugim kopal. Črešnjevski volilci so se skazali možake! Trdno ga držite Sorschagga, pa ga ne izpustite več v zelje! — Kamški Seidl, dovolj znan po naših novinah, prodal je te dni svoje kamniško posestvo in se méni tudi od tamo v mesto (Maribor? ali Dunaj?) preseliti. Kamčanom je čestitati. Samo enega so prošeni; predno Seidla izpusté, naj terjajo od njega za vsa pretekla leta računov! Mož, ki je vse mogoče urade v Kamci opravljal: županstvo, šolsko predstojništvo, cekmešterstvo itd., naj dá preje račun, potem pak naj gre križem svetá! Srečen pot mu! — Da se stvari v mariborskem okraji vsaj nekoliko bolj v narodno korist obračajo, krivi so — slučajni in pa vrli kmetski rodoljubi, kateri so žalibog! preveč osamljeni pri tem delu. Kajti ko bi narodna reč od mariborskih rodoljubov odvisna bila, bogme! vse bi že bilo zapalo. Razve majhene peščice izmed teh gospodov nikdo ne dela, in posebno oni, ki so k takemu delu poklicani, najmenj delajo. Zató pa v Mariboru — kakor so že drugi dopisniki pred menoj to opomnili — nij niti živega družbenega niti političnega narodnega življenja več. V tem oziru je junaštvo kmet-skih ljudij tem sijajnejše.

Iz Trsta 13. dec. [Izv. dop.*] Naš deželni zbor je imel včeraj sejo. Med poslusalci je bilo tudi več narodnjakov in kmetov iz okolice. Poslancev je bilo v zboru 40. Dr. Cambon interpelira vladnega komisarja, kako je to, da se v Trstu še vedno ujetniki iz ječe v sodnijo ukleneni vodijo in ljudem izkazujejo; on pravi, da se po vseh drugih večih mestih v posebnih vozeh dovažajo. Vladni komisar potrди pravičnost in potrebnost te interpelacije, ter zagotavlja, da se bode ta nedostatek popravil. Za tem pride v tretjem branju na vrsto realka. Prve točke so bile brez debate sprejete. K §. 7 priporoča poslanec dr. Lozer, naj se na realki ustanovi stolica za slovenski jezik, ter poudarja posebno potrebo za Slovence v Trstu, zlasti pa za okolico, v kateri sami Slovenci prebivajo. Baron Paškotini podpira ta predlog in navaja, da je vse to jako potrebno in pravično ter konstatira, da v Trstu sta dva glavitna jezika, namreč italijanski in

*) Zakasnenó. Ur.

su otud išli dimov, opomene opet foringaša. On mu je rekel, da se naj ne boji. Nu remenari dogovorili su se, da idu na Toplice, i išli su, ali nisu srečno došli. V Žabniku su jednu babu staru pogazili pak su imeli veliku nepriliku i skorom su došli v nešt obodva. —

Išla je jem put jedna baba snobočke pak se je zajec ž njom stal; ne je nasubila. —

Nesla je jem put jedna baba v Križevce maslo na prodaju, stal se je ž njom zajec, ne je prodala, neg ga je potepla. —

Bila je baba pošla v Rim pak jo je zajec pretekeli; zgubila je peneze i ne je išla v Rim, da ne je mela s kim. —

Dekla je bila na paši, našla je zajca koj je spal. Ona se je razveselila i rekla je: fala bogu, našla sem zajca, bum ga prodala pak si kupim jajca, jajca nasadim, si nahranim piceke, piceke prodam, kupim puru ij purana, onda si kupim tele, tele bum hranila

kaj bu velika krava, krava mi poleže junca pak ga bum hranila kaj bu velik vol ko bu imel velike, velike, velike — puca jako zakriči, zajec se zbudi i skoči a puca si jezik zmoči (= nikaj ne dobi, v računu se pomeša.) —

Baba reče svojemu možu, zakaj ona mora na vek samo grahá nigder meso jesti, kak Bartolova žena na vek je meso, skoro same zajce. On joj reče: muči, baba, zajec je taki doma. Ona je baš dela kuhat grah. On zeme puško i odide v lov. Ona je brže bole napravila ražen i pripravila rajnu, ar su rekli, da budu drobninu pekli na rajni a celega na ražnu. Baba hiti grah vu cenjak (= ščavnjak) i naloži ogenj i se priredi i pozvala si je svoju najbolšu prijateljicu na obed, da budu zajca jele. Muž je odišiel v klet pa se je napil tak jako, da je pijan bil i da je curel (= padel) i tak se je ves zblatil. Dojde dimov, babe ga počnu pitati, gde je

zajec. A on im odgovori: to vam je na meni, bil je preveč jaki pak me je hitel v blato i vušel mi je. Babe ga počnu špotati, on je zbije i babe bile su i brez graha i zajca glane (= gladne) cel den i dobro debelo zbite. I dendenešni kad se kdo napije pak se zblati veliju, da je zajca strelil. —

Govoriju: „spiš kakti zajec“ = skoznuješ celu noč. — „Plašliv si kakti zajec“ = vsakomu si strahu. — „Ti imaš zajčev hod“ = nigdar nejdeš po leku, neg navek trčiš. — „Ti imaš zajčev stan“ = nimaš nikaj svojega i gde bole tu duže. — „Ti si zajčeve forme“ = osel si v govorjenju i ponašanju a strahu si sakomu. — „Ti se hraniš kakti zajec“ = vu zimi si više gladen kak sit. — „Imaš zajčev rep“ = ti si sluga, z nikim ne gospodariš. (Zamladinec.) —

29. Gđa žrjavi letiju, ako se onda v zemlju zapiči nož, koj ima tri križe, onda se zmešaju i na zemlju sedeju. (Medjimurje.) —

slovenski in da bode glasoval za ta predlog. G. Burgstaler govori, da v okolici prebivajo že 4 ali 5 vekov Slovenci, katerih je čez 25000 duš, da je torej potrebna slovenska stolica na realki. Nadalje govori, da sam izprevidi, ker živi med okoličani, kako potrebno je znati njih jezik, da zdaj to on najbolj čuti. V Avstriji, pravi, so do malega izjemka vsi polki slovenski, in da je potrebno že zaradi tega, da se zna slovensko, da se lahko občuje z narodom. Govor Lozerjev, kakor tudi Burgstalerjev je bil z galerije z gromovito pohvalo sprejet, in sicer tako, da je predsednik zvonil k miru. Dr. Luzatto poudarja, da deželni zbor nij nikakoršni nasprotnik slovenske stolice na realki, nego reče, da predlog dr. Lozarjev nij oportun. Hermet, znani Slovenožerec, je proti predlogu, in omenja, da predlog nij iz potrebe stavljen, da če se napravi slovenska stolica, bode pomanjkanje šolarjev in potem: kaj bo koristil drugi zavod. Dr. Franelič je zato, da se ustrezne želji slovenskih okoličanov ter podpira predlog dr. Lozerjev. Dr. Consolo zopet proti govori in izpodbija predlog. — Baron Paškotini podpira zopet predlog ter navede, da ako hoče biti kdo inženjer, mora znati slovenski jezik, ker ima z okoličani posel, da lahko to ali ono ukaže in veli. Dr. Lozer potem svoj predlog formulira, kateri pride na glasovanje. Dobil je 18 glasov in padel tedaj samo s tremi glasovi. Hermet je v svojem govoru prešel tudi na lahonski sad Ferlugo-Boninov, namreč tretji laški razred šole v Rojanu, rekoč, da ako bi taka potreba slovenskih šol bila, bili bi Rojančani za 3. slovenski razred prosili, a ne za laški razred.

Zdaj spredite okoličani, kaj zamore odpadnik lastnega naroda storiti in osramotiti celo okolico z neveljavno prošnjo in fingiranimi podpisi. Sovražnikom naše narodnosti stiskajo orožje v roke! G. Hermet je še potem z več, deloma celo smešnimi frazami dokazovati skušal, da smo Slovenci le hlapci in da Lahi so gospodarji občine. Naši poslanci g. dr. Lozer in Nadlišek sta se vrlo borila. Nabergoj je na Dunaji bil, sicer bi tudi on ne bil dolžen ostal g. Hermetu. G. dr. Muha pa je sedel tih. Čas je, da se tudi on pokaže, da ume gevoriti za svoje slovenske volilce. Le zato je bil voljen.

Iz Zagreba 16. dec. [Izv. dop.] Magjari so po nagodbi ali „ausgleichu“ leta 1867 visoko vzleteli, a njih krila so bila kakor Ikarjeva — voščena. Žarko solnce vevlastnih sanjarstev raztalilo jih je. Kolikor višje so poleteli, toliko globljeje sedaj padajo. Mi jim nijsmo zavidali njih visoki državni vzlet, denes pa ravno tako tudi nemamo razloga, žaliti njihovo padanje. Mi samo v toliko obžalujemo finančno mizerijo, v kolikor so njihove in naše finance skupne. Ker Magjari s svojim lošim gospodarjenjem tudi nas soboj v brezno finančnega bankrota vlečejo, bilo bi celo vmestno, ako bi vprašanje emancipacije naših financij od njihovih v prihodnjem saborskem zasedanju, če že drugač ne, vsaj v obliki kakšne interpelacije pojavilo se. En dobiček imamo pa vendar iz mizerije ogerskih financij, in ta je, da v prihodnje Magjari ne bodo imeli s čem pri nas korteševati, in naše ljudstvo z mitenjem zapeljevati. Brez cvenka so pa Rauchovci mrtvi. To uvidevši, začeli so naj besnejši Rauchovci v bornej suknji pokore h

križu polzti. Vsak ima denes kakšen izpričevalen izgovor, zakaj je bil spoznovalec Rauchove politične krivoverere. Pri volitvah za mestno zastopstvo glasovali so naj večji Rauchovci — za naj večje narodnjake. To so značaji?! —

Te dni se bo volil naš mestni župan, ali kakor mi pravimo „gradski načelnik“. Sploh se pogovarja, da bo Vončina izvoljen. Vončina ima v ravnokar izvoljenem mestnem zastopstvu odločne privrženike, pa isto tako tudi odločne protivnike. Ali so v večini njegovi privrženiki, ali njegovi protivniki, to bode glasovanje pokazalo. Njegova sokandidata Jakčin in Buratti — vladni poverjenik za obnovo magistrata predlaga namreč trojico — imata sicer tudi svoje privrženike in svoje protivnike, a razloček je ta, da njihovi privrženiki in njihovi protivniki nijso odločni. Njihovi privrženiki morejo se v protivnike, in narobe njihovi protivniki v privrženike preobrniti, kar glede Vončine nij, glede njega je vsak s soboj na čistem.

Imenovanje banovih doglavnikov ima se vsak čas pričakovati. Predlog leži že nekoliko dni v kabinet-keji pisarni.

Kupčija z vinom je precej živa. Ker je Okiške in Svetojanske gorice, kamor so druga leta naj raje kranjski kupci zahajali, letos toča potolkla, obrnili so se letos v Križevce, kjer posebno okolo Reke in Guščerevca jako dobra vina rastejo. Vedro novega, in sicer dobrega, prodava se po 5 — 8 gold. Letos se je celo v Tirole hrvatsko vino izvaževalo.

Domače stvari.

— (V štajerskem dež. zboru) so v seji 17. t. m. zastran slovenskega jezika v realkah govorili slovenski poslanci dr. Dominkuš, dr. Vošnjak in dr. Srnec. Vse tri govore prinesemo po stenografskih zapiskih.

— (Čitalnica v Kranji) napravi dobrodelno „besedo“ dne 21. decembra, katere čisti donesek je namenjen v napravljene obleke za uboge učence in nčenke. Program je: 1. Rijenci, igra na glasoviru od Rihard Wagnerja, za dve gospodičini. 2. Deklamacija: „Roža jerihonska“, zložila Luiza Pesjakova. 3. Tvoje ime, samospev za sopran z glasovinom, postavil Franc Abt. 4. „Dobro jutro“, vesela igra s petjem v dveh dejanjih. 5. Tombola. Vstopnina je za osebo 50 kr., večji darovi se bodo hvaležno sprejemali.

— (Iz Novega mesta) se nam piše: Tukajšnja čitalnica ima v nedeljo 21. dec. občni zbor, pri katerem bo tudi volitev novega odbora. Udje se vabijo k obilnej udeležbi.

— (Ptujsko učiteljsko društvo) ima 8. jan. občni zbor.

— (Kozé) so v Ljubljani posebno med mladino čedalje huje. Učencem mestnih šol se je prepovedalo v šolo hoditi, ako je v hiši, kjer stanujejo, kdo na kozah bolan.

— (Sneg) se je v Ljubljani dva dni silil, da bi šel, a premislil se je in izginil zopet, da ga nikjer nič nij. Vreme je južno.

— (C. kr. davkarija) v Ljubljani, zahteva zdaj od delavskega bolniškega društva v Ljubljani, ki ima dobrodelni namen, bolne delavce in rodovine umrlih svojih družabnikov podpirati, da bi svoje premoženje skazalo in od njega davek plačevalo.

Dosedaj so bila taka društva davka prosta. Radovedni smo, kdaj bodo tudi beračem za njih izprošene krajcarje davek naložili! —

— (Nesreča.) Janez Tekovnik, delavec iz papirnice na Goričah nad Ljubljano, je 17. t. m. bil zgrabljen od remena pri papirnični mašini. Vrtilo ga je okolo in zlomil si je roko in nogo in brž ko ne hrbenico premeknil. Poklicani zdravnik ga je našel že mrtvega.

— (Koze.) V Podgorici pri fari Št. Jakob pri Savi je 28 na kozah bolnih. Nobenemu nijso koze stavljen. Umri so že trije. Ozdravil nij nobeden. Najmlajši je star 2 leti, najstari 16 let.

— (Požar.) 12. t. m. ob 6. zjutraj je pogorelo Mici Gregorič, šte. 7, v Podgoricah hiša, skedenj, hlev in svinjak, in vse barvno blago, samo peč je ostala. Zavarovana je bila za 200 gl. Škoda je dosti večja. Župan Sajer Nace si je zadobil veliko zaslugo, da se ogenj nij razširil.

— (Iz Zagorja) se nam piše 16. dec.: Tudi pri nas se zmirom kaj novega prigodi, a le žalostne novice so. Nij dolgo tega, kar so blizu Zagorja nekega fanta po noči na smrt ubili, ko je spal; nij dolgo časa, ko se je nek starček blizu Zagorja, ko je šel v Košco, po nesreči ubil; nij dolgo časa, da je nek mlad fant tako udaril družega, da mu je čeljust razbil; nij dolgo časa, da je nekega apnarja kamen, ki je iz hriba priletel, takoj usmrtil. Tako ima c. kr. sodnijska komisija iz Litije zmirom dosti posla pri nas. Vrh tega se nam je pred dvema dnevi še ena prav nepotrebna prigodila. Pred tremi leti je bila namreč c. k. poštna služba razpisana. Oglasilo se je za njo jako mnogo domačih prosilcev, med njimi najbolj spoštovani in premožni posestniki. A služba se je podelila nekemu c. kr. financarju v pokoji, kateri nij zmožen ene besede slovenske govoriti, da ravno bi se moglo nekoliko vendar na tukajšnje občinstvo ozir jemati, ker razen tukajšnjega „geverka“ in kolodvora je ljudstvo samo slovensko. Tako pa ta poštar naš ne razume niti ene besede slovenske, naši kmetje pa besede nemške ne. Ne poprašujejo se zastonj ljudje, kako je vendar to, da je grof tega tujca tako priporočeval in zakaj se domače službe najrajši takim dado, ki jih dobro izpolnovati ne morejo.

— (Iz Celja) se nam piše, da tam na gimnaziji katehet K. prepoveduje „Sl. Nar.“ brati, na nas zabavlja in priporoča klerikalne liste. Tako delajo domačini proti nam. Izgled, kako naj naši prijatelji na drugi strani širijo naš list, da se enake, povsod rabljene mahinacije paralizirajo.

— (Dvanajsta slovenska predstava) dram. društva v deželnem gledališči bo nedeljo 21. dec. Predstavljala se bode prvokrat nova igra iz življenja s petjem v 3 dejanjih in predigro „Hiša slabega stanú“, katero je po F. Kaiser-jevi „Ein verrufenes Haus“ poslovenil J. Ogrinec. Igra ima sicer resno dejanje, a vendar je šaljivi element tudi vpleten vmes, posebno v nalogah strežaja Blažiča in hišne Mine, in se vrstijo šaljivi prizori z resnimi.

— (Popravek.) V včerajšnjem „poslanem“ je letna številka 1883 namesto 1873 nam neljuba tiskovna pomota.

— (Literarno naznanilo). Hrvatski pisatelj gospod Ivan Kostrenčič,

amanuensis v c. kr. dvorni biblioteki na Dunaji je s podporo c. kr. akademije znatnostij na svitlo dal preznamenito knjigo, v vsakem obziru monumentaino delo, ki bode po vsem slovanskem in tudi po tistem neslovanskem svetu, ki se resno se slavistiko peča, vzbudilo največo pozornost. Knjigi se pravi: „Urkundliche Beiträge zur Geschichte der protestantischen Literatur der Südslaven in den Jahren 1559—1565. Wien, Druck u. Verlag von Carl Gerolds Sohn 1874“. Na 244. straneh obsega CXLIII. izvornih, do sedaj še nigder natisnenih in samo v Schnurrerjevi knjigi: „Slavischer Bücherdruck in Württemberg im 16. Jahrhundert. Tübingen 1799.“ deloma in po vrhu porabljenih pisem, katera so si mej soboj pisali tisti blagi možje, ki so v sredi 16. stoletja po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Hrvaškem, Goriškem, po Istriji, Dalmaciji in Bosniji širili luteranstvo ter ž njim vred utemeljili tudi novoslovensko slovstvo. V tej zbirki, za katero moramo mi Slovenci mej vsemi slovanskimi narodi g. Kostrenčiču v največi meri hvaležni biti, se nahajajo pisma Primoža Truberja, barona Ungnada, kranjskega deželnega pisarja Khlombnerja, kranjskih deželnih stanov in plemenitšev, dunajskega meščana in knjigotržca Ambroža Frölicha, nemških protestantovskih knezov, cesarja Ferdinanda, češkega kralja in poznejšega cesarja Maksa II., Stepana Consula in drugih uplivnih za razcvit slovenskega in hrvaškega slovstva vnetih in za razširjatev protestantizma v 16. stoletju delajočih mož. Jasno se vidi iz teh pisem, katera je g. Kostrenčič našel veči del v arhivu túbingske univerzitet, da utemeljitelji novoslovenskega slovstva niso bili taki krivoverski fanatiki, kakor nam je slikajo nekateri slovenski literarni historiki, nego da je je pri njihovem neumornem, vsem nevarnostim, vsemu vladnemu in popovskemu preganjanju kljubujočem požrtvovalnem delovanju vodila vzvišena ideja: Odprimo Slovincem, Srbom, Hrvatom in na balkanskem polotoku prebivajočim Turkom (NB!) z narodnim slovstvom pot do prave narodne omike! — Denes knjigo g. Kostrenčiča samo kratko naznanimo; v 2—3 dneh spregovorimo o njej v daljšem feuilletonu.

P.

Razne vesti.

* (V peterburški najdenišnici), katero je ustanovila cesarica Katarina II., se nahaja zdaj 26.000 otrok. Ta najdenišnica ima 74 svojih šol, v katere hodi 2000 najdenikov. Podučujejo jih v najdenišnici vzrejeni učitelji. Tako severni barbari od vseh zapuščene otroke za koristne državljane izrežajo.

* (Led) je na Donavi tako velik nastal, da ne gredo več parobrodi do Belgrada.

Poslano.

V Kranji dne 16. dec. Igralnega društva komite, ki zboruje pri g. Dolencu, je postal v ljubljanski „Tagblatt“ št. 287 od 15. tega meseca dopis iz Kranja, ki zadeva tudi mojo osebo; nijsem sicer imenovan po imenu, a ud komiteja mi je rekel sam, da dopis meri na-me in da smem zadovoljen biti, da me niso še bolj „ošteli“. Ne morem si kaj, da ne bi izrekal svojega začudenja, da se govori v dopisu o meni, ker pri svečanosti nijsem niti navzočen bil; menda vendar ne nabirajo udje komiteja svojih novic kot stare babe po

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

ulical in gostivnicah. Da pa pisatelji onih vrstic niso ostali pri resnici, v dokaz temu le to: Dopisniki trdijo, da sem jaz agitoval proti koncertu, izrazil sem le pri marsikateri priložnosti svoje mnenje, da se mi zdi neprilicno, jubilej avstrijskega cesarja slaviti hoteti s strogo prusko pesnijo, naj si bode že garnirana ali ne. To moje mnenje uročilo je čutje moje avstrijsko, ki ga imam še zdaj, naj si mislijo drugi o tem, kar si hočejo. Kar sem pri tej priliki govoril, ali kakor dopisniki pravijo, agitoval, pripravljen sem zastopati povsodi in proti vsakemu. Imel sem pa tudi pravico svojo grajo izraziti, ker bil sem sam do tedaj ud igralnega društva. Da moje mnenje nij bilo osamljeno, kaže to, da so izstopili iz društva razen mene še nekateri drugi in nekateri menda še bodo. — Neravnica je dalje, da jaz trosim narodni nemir in narodno nestrpljivost med meščanstvom; svojo spravljalnost in strpljivost ne glede na narodostni princip pokazal sem s tem, da sem bil do zdaj ud društva. Kdo je razpora kriv, vidi se naj bolj iz tega, da je sam ud komiteja v dotični seji priporočal, naj se izpusti točka „Wacht am Rhein“ iz programa, češ „da bode uročilo ogenj“. A nek drugi ud komiteja pobil je te pomiselke s frivolnimi besedami: „naj si dajo igrati Slovenci pa rusko hymno, saj se stvar godi v gostilni in ne stane veliko“. —

Kar se tiče slednjč tega, da dopisniki trdijo, da me je spravila napačna slavohlepnost v opozicijo, jaz — kot „kleinlicher Geist“ — nijsem toliko aroganten, da bi si prisvojeval vednost motivov, ki nagibajo koga pri njegovem delovanju, mogoče, da so duhoviti udje igralnega komiteja od zgoraj inspirirani, kot stari proroki, in da vedo človekove misli in nagibe.

Anton Artel,
c. kr. gimnazijalni učitelj.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescierre du Barry v Londonu.

Vsem trpečim po izvrstni Revalescierre du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, naprebavljalnost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, su-

šenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekoma kljubovala:

Spričevalo št. 74.670.

Na Dunaji 13. aprila 1873.

Sedem mesecev je sedaj, ko sem bil v najobupnejšem položaju. Bil sem bolan na prsih in živcih, tako da sem od dneva do dneva vidno ginéal in vsled tega dalj časa nijsem mogel se učiti. Slišal sem o Vašej čudovitej Revalescierre, rabil sem jo in Vas morem zagotoviti, da se čutim po enomesečnem vživanji Vaše tečne in žlahtne Revalescierre popolnem zdravega in okrepanega, tako da morem, ne da bi se tresel, pisati. Napoten sem tedaj, vsem bolnim to razmerno jako dober kup in okusno zdravilo kot najboljši lek priporočati in ostajem Vaš udani

Gabriel Teschner,
slušatelj javnega višjega
trgovinskega učilišča.

Spričevalo št. 73.668.

Mitrovica, 30 aprila 1873.

Hvala izvrstnej moki je moja sestra, ki je na nervoznem glavobolu in nespečnosti trpela, po porabi 3 funtov na potu k boljšanju. Ob enem si dovolim, Vas uljudno prositi, da mi na poštno povzete 1 funt Revalescierre navadne sorte, poleg različnega poduka za rabo te moke pri otrocih 8 tednov starih pošljete.

S spoštovanjem

Nikolaj G. Kostic.

Spričevalo št. 73.704.

Přilep, pošta Holešán na
Moravskem 7. maja 1873.

Ker mi je od Vas že davno prejeta Revalescierre du Barry pošla in je za mojo želodčno slabost in neprebavljalnost dobro in splošno zdravilo, Vas prosim, da mi od prave Revalescierre 2 funta na povzete kakor hitro je mogoče pošljete.

Spoštljivo udani

Jožef Rohaczek,
gozdar.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescierre pri odraščeni in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlja.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescierre-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescierre-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetcih.

Dunajska borza 18. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gl.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73		90	
1860 arš. posojilo	101		90	
Akcije narodne banke	997			
Kreditne akcije	234		50	
London	113		30	
Napol.	9		9	
G. k. cektini				
Srebro	108		65	

Razglas

hranilnice in zastavljavnice ljubljanske.

Zarad sklepanja računov za II. semester 1873 bo

hranilnica

od 1. do 15. januarja 1874, in

zastavljavnica

od 30. decembra 1873 do 16. januarja 1874

zaprta.

Ravnateljstvo hranilnice in zastavljavnice.

V Ljubljani 13. decembra 1873.

(329—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.